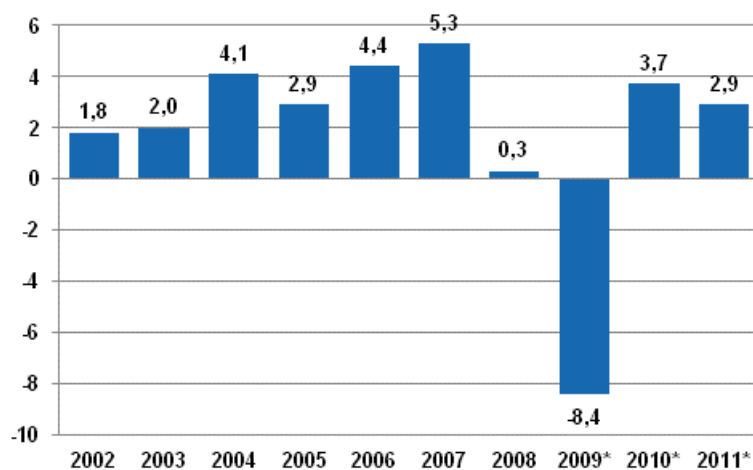

Kansantalouden tilinpito 2011

Bruttokansantuote kasvoi 2,9 prosenttia viime vuonna

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,9 prosenttia vuonna 2011 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Bruttokansantuote oli viime vuonna 192 miljardia euroa. Kansantalouden tuloja kuvaava kansantulo kasvoi reaalisesti 1,4 prosenttia.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Eniten kysyntää lisäsivät yksityinen kulutus ja investoinnit. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi 3,3 prosenttia ja julkinen kulutus 0,8 prosenttia. Investoinnit kasvoivat 4,6 prosenttia. Tuonnin volyymi kasvoi 0,1 prosenttia, mutta viennin volyymi väheni 0,8 prosenttia.

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä lisääntyi nimellisesti 15 prosenttia, mutta jäi edelleen selvästi pienemmäksi kuin huippuvuonna 2007. Välittömiä veroja yritykset maksoivat 14 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja osinkoja arviolta 16 prosenttia enemmän. Yritysten rahoitusasema oli 5 miljardia euroa ylijäämäinen eli vähemmän kuin edellisenä vuonna, koska investoinnit ja varastot kasvoivat.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema sen sijaan oli kolmatta vuotta peräkkäin alijäämäinen, 1,5 miljardia euroa. Edellisenä vuonna alijäämä oli 5 miljardia euroa.

Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat edelleen, keskimäärin 1,4 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu reaalitulo kasvoi 1,3 prosenttia. Siihen luetaan mukaan myös julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut. Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 4,7 prosenttia, sosiaalietuudet 2,9 prosenttia ja omaisuus- ja yrittäjätulot 7,4 prosenttia.

[Kansantalouden tilinpito 2002-2011, taulukot, PDF](#)

Sisällys

1. Bruttokansantuote kasvoi 2,9 prosenttia vuonna 2011.....	4
1.1. Tuotanto	4
1.2. Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit.....	5
1.3. Työllisyys	6
1.4. Hinnat nousivat aiempaa nopeammin.....	6
1.5. Kansantulo kasvoi reaalisesti 1,4 prosenttia.....	6
1.6. Yritysten voitot kasvoivat taas.....	6
1.7. Julkisyhteisöjen alijäämä 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.....	7
1.8. Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat edelleen.....	7
1.9. Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2012.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2011*.....	9
--	---

Kuviot

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen kausitasoitettu volyymi Neljännesvuositilinpidoon julkistuksissa.....	4
Kuvio 2. Bruttokansantuotteen ja kysyntäerien muutokset edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettu, käyvin hinnoin)	5
Kuvio 3. Bruttokansantuotteen (yhtenäinen viiva) ja kotitalouksien oikaistun tulon (katkoviiva) reaalin kehitys, 1990 = 100.....	8

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	10
---	----

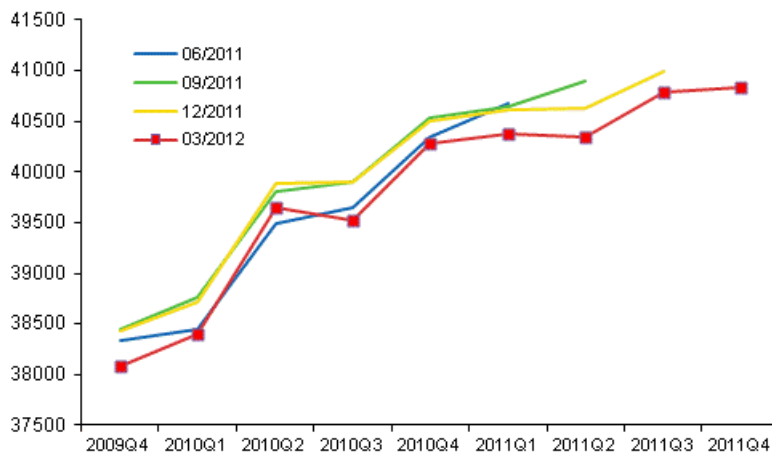
1. Bruttokansantuote kasvoi 2,9 prosenttia vuonna 2011

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,9 prosenttia viime vuonna. Loka-joulukuussa bruttokansantuote kasvoi 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vuoden 2010 neljanteen neljännekseen verrattuna bruttokansantuote kasvoi 1,4 prosenttia. Kolmannen neljänneksen bruttokansantuotteen muutos tarkentui +1,1 prosenttiin edellisestä neljänneksestä (oli +0,9 %) ja +3,3 prosenttiin vuoden takaisesta (oli +2,7 %).

Suhteellisen korkea vuosikasvu johtuu pääosin vuoden 2010 ensimmäisen neljänneksen alhaisesta lähtötasosta. Vuoden 2010 neljannen neljänneksen tasoon nähden viime vuoden talouskasvu jäi kuitenkin vaatimattomaksi. Bruttokansantuote kasvoi voimakkaimmin vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta toisella neljänneksellä BKT:n kausitasoitettu volyymi jopa väheni hieman edelliseen neljännekseen verrattuna.

Bruttokansantuotteen kausitasoitettu volyymi saavutti viime vuonna 2007 alkuvuoden tason, mutta oli tasoltaan edelleen selvästi pienempi kuin vuonna 2008.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen kausitasoitettu volyymi Neljännesvuositilinpidoon julkistuksissa

Vuoden neljännellä neljänneksellä bruttokansantuote väheni Eurostatin kokoaman ennakon mukaan EU27-alueella 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta kasvoi 0,9 prosenttia vuoden takaisesta.

1.1. Tuotanto

Kaikkien toimialojen arvonlisäyksen volyymi kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2011 arvonlisäys kasvoi 2,5 prosenttia. Arvonlisäystä kasvattivat vuonna 2011 eniten metalliteollisuus, kauppa sekä liike-elämän palvelut (toimialat M-N).

Alkutuotannon arvonlisäyksen volyymi väheni loka-joulukuussa 0,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2011 alkutuotanto kuitenkin kasvoi 3,5 prosenttia. Maataloudessa arvonlisäys kasvoi 6,7 prosenttia. Metsätalouden arvonlisäys kasvoi viime vuonna 1,8 prosenttia.

Teollisuuden (toimialat B-E) arvonlisäys kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Metsäteollisuuden arvonlisäys väheni 7,4 prosenttia, mutta metalliteollisuuden arvonlisäys kasvoi 3,4 prosenttia. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden arvonlisäys kasvoi 4,3 prosenttia. Rakentamisessa arvonlisäyksen volyymi kasvoi loka-joulukuussa 2,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Koko vuonna 2011 teollisuuden arvonlisäyksen volyymi kasvoi 1,9 prosenttia. Metsäteollisuuden arvonlisäys väheni 1,1 prosenttia. Metalliteollisuudessa arvonlisäys kasvoi 8,6 prosenttia. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden arvonlisäys väheni 3,4 prosenttia. Rakentamisen arvonlisäys kasvoi 3,8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Palvelutoimialojen arvonlisäyksen volyymi kasvoi loka-joulukuussa 0,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kauppa kasvoi 1,3 prosenttia ja liikennepalvelut 0,9 prosenttia. Kiinteistöalan toiminta (L) kasvoi 0,3 prosenttia ja liike-elämän palvelut (M-N) samoin 0,3 prosenttia.

Koko vuonna 2011 palvelutoimialojen arvonlisäyksen volyymi kasvoi 2,6 prosenttia. Kaupan arvonlisäys kasvoi 4,1 prosenttia ja liikennepalvelujen arvonlisäys 3,5 prosenttia. Kiinteistöalan toiminta kasvoi 2 prosenttia ja liike-elämän palvelut (M-N) peräti 7,1 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutus toiminnan arvonlisäys laski hieman viime vuonna.

1.2. Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit

Vuonna 2011 kansantalouden kysyntää kasvattivat yksityinen kulutus, investoinnit ja varastojen muutos.

Kuvio 2. Bruttokansantuotteen ja kysyntäerien muutokset edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettu, käyvin hinnoin)

Viennin volyymi väheni loka-joulukuussa 0,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Tavaroiden vienti väheni 9,1 prosenttia, mutta palveluiden vienti kasvoi 20 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2011 viennin volyymi väheni 0,8 prosenttia. Tavaroiden vienti kasvoi 2,1 prosenttia, mutta palveluiden vienti laski 8,6 prosenttia.

Tuonnin volyymi kasvoi loka-joulukuussa 3,8 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Tavaroiden tuonti kasvoi 0,3 prosenttia ja palvelujen tuonti 6,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2011 tuonnin volyymi kasvoi 0,1 prosenttia. Tavaroiden tuonti kasvoi 6,2 prosenttia, mutta palveluiden tuonti supistui 14,8 prosenttia.

Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Julkisten kulutusmenojen volyymi kasvoi 0,2 prosenttia. Koko vuonna 2011 yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi 3,3 prosenttia ja julkisten kulutusmenojen 0,8 prosenttia.

Investointien volyymi kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Rakennusinvestoinnit kasvoivat 0,2 prosenttia. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien volyymi kasvoi 3 prosenttia.

Koko vuonna 2011 investointien volyymi kasvoi 4,6 prosenttia. Asuinrakennusinvestoinnit kasvoivat 4,4 prosenttia ja toimitilarakentaminen 6 prosenttia. Maa- ja vesirakennusinvestointien volyymi supistui 2 prosenttia. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit kasvoivat 12,1 prosenttia. Muut investoinnit, jotka muodostuvat pääasiassa ohjelmistoinvestoinneista, pienenivät 10,8 prosenttia.

1.3. Työllisyys

Työllisten määrä kasvoi 0,3 prosenttia neljännellä neljänneksellä. Kansantaloudessa tehtyjen työtuntien määrä kasvoi 0,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2011 työllisten ja työtuntien määrä kasvoi 1,2 prosenttia.

Työn tuottavuus eli bruttoarvonlisäyksen volyymi työtuntia kohti kasvoi viime vuonna 1,3 prosenttia, mutta jäi vielä yli prosentin verran pienemmäksi kuin vuonna 2007.

Työttömyysaste oli loka-joulukuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 6,9 prosenttia. Edellisen vuoden vastaavana aikana työttömyysaste oli 7,4 prosenttia. Koko vuoden 2011 työttömyysaste oli 7,8 prosenttia.

1.4. Hinnat nousivat aiempaa nopeammin

Koko kansantalouden hintatason arvioidaan kohonneen viime vuonna 3,6 prosenttia mitattuna bruttokansantuotteen hintaindeksillä. Hintojen nousu oli nopeampaa kuin viime vuosina.

Kuluttajahintaindeksi nousi viime vuonna 3,4 prosenttia, mutta kotitalouksien kulutusmenojen hintaindeksi kansantalouden tilinpidossa kohosi 3,0 prosenttia. Kansantalouden tilinpidossa asumispalveluiden hintaa mitataan vuokrien muutoksella, kun kuluttajahintaindeksissä otetaan huomioon myös omistusasumisen menot. Myös vakuutus- ja rahoituspalveluiden hintakehitystä mitataan kansantalouden tilinpidossa eri tavalla kuin kuluttajahintaindeksissä.

Vaihtosuhte heikkeni edelleen, koska tavaroiden ja palveluiden tuontihinnat nousivat 7,6 prosenttia ja vientihinnat vähemmän, 4,7 prosenttia.

1.5. Kansantulo kasvoi reaalisesti 1,4 prosenttia

Nettokansantulo kasvoi viime vuonna nimellisesti 6,5 prosenttia ja reaalisesti 1,4 prosenttia ja oli henkeä kohti 30 400 euroa. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna 194 miljardia euroa eli 2 miljardia euroa enemmän kuin bruttokansantuote. Bruttokansantulo kasvoi reaalisesti 1,3 prosenttia eli vähemmän kuin bruttokansantuote, koska vaihtosuhte heikkeni ja ulkomailta saatu nettoensitulo pieneni.

Kotitalouksien palkkatulot kasvoivat 4,7 prosenttia ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksut 0,6 prosenttia. Yhteensä palkansaajakorvaukset kasvoivat 4 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta aleni 58,8 prosenttiin. Edellisenä vuonna osuus oli 60,2 prosenttia. Kansantalouden omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 8,5 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta oli 26,4 prosenttia. Edellisenä vuonna osuus oli 25,9 prosenttia.

1.6. Yritysten voitot kasvoivat taas

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä kasvoi nimellisesti 15 prosenttia edellisestä vuodesta. Yritysten yrittäjätulo lisääntyi 5,5 prosenttia, mutta jäi edelleen selvästi pienemmäksi kuin huippuvuonna 2007. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Välittömiä veroja yritykset maksoivat viime vuonna 14 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja osinkoja 16 prosenttia enemmän.

Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 5,2 miljardia euroa ylijäämäinen, kun ylijäämä edellisenä vuonna oli 9,3 miljardia euroa. Tähän vaikutti se, että yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan kääntyivät viime vuonna kasvuun, kasvua oli nimellisesti 8,2 prosenttia. Myös varastot kasvoivat.

Rahoituslaitosten korkokate (välilliset rahoituspalvelut) kasvoi, mutta palkkiotuotot säilyivät edellisen vuoden tasolla. Luotto- ja talletuskanta kasvoivat edelleen ja korkotaso oli korkeampi kuin edellisenä vuonna. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli 1,6 miljardia euroa ylijäämäinen.

1.7. Julkisyhteisöjen alijäämä 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta

Valtionhallinnon rahoitusasema oli viime vuonna kolmatta vuotta peräkkäin huomattavan alijäämäinen. Alijäämä oli 6 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 10 miljardia euroa. Alijäämää pienensi erityisesti verotulojen kasvu.

Valtion verotulot kasvoivat yli 13 prosenttia. Eniten kasvoivat tuotot välittömistä veroista, erityisesti kotitalouksien maksamat tuloverot pääoma- ja ansiotuloista kasvoivat. Myös yhteisöverotuotot kasvoivat. Välillisten verojen tuotot kasvoivat muun muassa energiaverojen ja arvonlisäveron korotuksen takia.

Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonlisäveron palautus) kasvoivat 3,6 prosenttia. Tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille säilyivät edellisen vuoden tasolla. Valtion kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 1,4 prosenttia, sen sijaan investoinnit vähenivät lähes 13 prosenttia.

Kuntien ja kuntayhtymien alijäämä oli 0,8 miljardia euroa, hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuntien verotulot kasvoivat 3,4 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 4,4 prosenttia ja investointien arvioidaan kasvaneen 6,8 prosenttia.

Työeläkelaitosten rahoitusasema oli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, 5,3 miljardia euroa ylijäämäinen. Eläkemaksu- ja omaisuustulot kasvoivat suunnilleen saman verran kuin maksetut työeläkkeet. Rahoitusasema ei ota huomioon sijoitusten arvonmuutoksia. Muiden sosiaaliturvarahastojen talous oli tasapainossa.

Yhteensä julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 1,5 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisenä vuonna oli 5,1 miljardia euroa. EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen ns. EDP-alijäämä oli 0,9 miljardia euroa eli 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Se poikkeaa julkisyhteisöjen nettoluotonannosta siten, että siinä on otettu huomioon myös swap-sopimusten vaikutus korkomenoihin.

Julkisyhteisöjen ns. EDP-velka eli sulautettu bruttovelka kasvoi 93 miljardiin euroon. Suhteessa bruttokansantuotteeseen se kasvoi 48,6 prosenttiin eli 0,2 prosenttiyksikköä. Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 30.3.2012. Siinä yhteydessä nyt julkaistut alijäämä- ja velkatiedot voivat tarkentua.

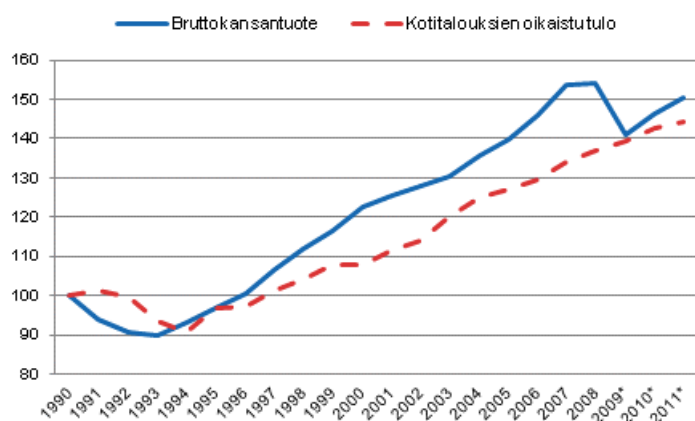
Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 54 prosenttia. Edellisenä vuonna suhde oli 55,5 prosenttia.

Veroaste eli verojen ja veronluonteisten maksujen suhde bruttokansantuotteeseen nousi viime vuonna 42,9 prosenttiin. Edellisenä vuonna veroaste oli 42,3 prosenttia. Verojen määrä ylitti ensimmäistä kertaa taantumaa edeltäneen vuoden 2008 tason.

1.8. Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat edelleen

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 4,4 prosenttia ja reaalisesti 1,4 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 4,3 prosenttia ja reaalisesti 1,3 prosenttia. Oikaistu tulo ottaa huomioon myös julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kuvio 3. Bruttokansantuotteen (yhtenäinen viiva) ja kotitalouksien oikaistun tulon (katkoviiva) reaalin kehitys, 1990 = 100

Kotitalouksien saamat palkat kasvoivat 4,7 prosenttia ja sosiaalietuudet 2,9 prosenttia. Palkkatuloja lisäsi keskipalkkojen nousu ja työllisyyden paraneminen hieman. Kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 7,4 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot kasvoivat 7,2 prosenttia ja kulutusmenot 6,6 prosenttia. Koska kulutusmenot kasvoivat enemmän kuin käytettävissä oleva tulo, säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon pieneni 1,5 prosenttiin.

Kotitalouksien kiinteät investoinnit kasvoivat 9,3 prosenttia asuinrakentamisen lisääntyttyä edelleen. Kotitalouksien rahoitusasema oli 4,7 miljardia euroa alijäämäinen.

Kotitalouksien velkaantumistasen arvioidaan olleen viime vuoden lopussa 114,4 prosenttia eli se kasvoi yhden prosenttiyksikön vuoden aikana. Velkaantumistasen rahoitustilinpidon mukaisten lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon.

1.9. Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2012

Vuoden 2012 ensimmäistä neljännestä koskevat kansantalouden tilinpidon tiedot julkaistaan 5.6.2012. Vuoden 2011 tilinpito yksityiskohtaisemmalla tietosisällöllä julkaistaan 12.7.2012. Samalla tarkistetaan vuosien 2009 ja 2010 tietoja. Ennakkotiedot perustuvat 24.2.2012 mennessä käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpidon menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta:

Vuosien 2008 - 2010 kansantalouden tilinpitoa tarkistetaan seuraavan kerran tammikuussa 2012.

Laatuseloste on nähtävissä Tilastokeskuksen sivuilla: <http://www.tilastokeskus.fi/til/ntp/laa.html>.

Kansantalouden neljännesvuositilinpidon menetelmäkuvaus: <http://tilastokeskus.fi/til/ntp/men.html>. ja

Vuositalinpidon menetelmäkuvaus: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2011*

Vuosi	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2000 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
1975	18 018	68 238	.	.	.	3 824
1976	20 453	68 473	13,5	0,3	13,1	4 328
1977	22 433	68 637	9,7	0,2	9,4	4 734
1978	24 809	70 641	10,6	2,9	7,5	5 220
1979	28 783	75 672	16,0	7,1	8,3	6 041
1980	33 257	79 750	15,5	5,4	9,6	6 958
1981	37 590	80 776	13,0	1,3	11,6	7 831
1982	42 300	83 239	12,5	3,0	9,2	8 763
1983	47 107	85 756	11,4	3,0	8,1	9 701
1984	52 681	88 421	11,8	3,1	8,5	10 791
1985	57 311	91 341	8,8	3,3	5,3	11 691
1986	61 660	93 754	7,6	2,6	4,8	12 537
1987	66 571	97 026	8,0	3,5	4,3	13 497
1988	75 403	102 093	13,3	5,2	7,6	15 244
1989	84 291	107 277	11,8	5,1	6,4	16 979
1990	89 316	107 819	6,0	0,5	5,4	17 912
1991	85 217	101 350	-4,6	-6,0	1,5	16 997
1992	83 003	97 818	-2,6	-3,5	0,9	16 462
1993	83 914	97 024	1,1	-0,8	1,9	16 563
1994	88 404	100 569	5,4	3,7	1,6	17 374
1995	96 064	104 554	8,7	4,0	4,5	18 807
1996	99 131	108 287	3,2	3,6	-0,4	19 344
1997	107 380	115 007	8,3	6,2	2,0	20 892
1998	116 631	120 792	8,6	5,0	3,4	22 631
1999	122 321	125 513	4,9	3,9	0,9	23 680
2000	132 195	132 195	8,1	5,3	2,6	25 539
2001	139 288	135 214	5,4	2,3	3,0	26 848
2002	143 646	137 694	3,1	1,8	1,3	27 621
2003	145 531	140 465	1,3	2,0	-0,7	27 917
2004	152 266	146 260	4,6	4,1	0,5	29 124
2005	157 429	150 524	3,4	2,9	0,5	30 009
2006	165 765	157 164	5,3	4,4	0,8	31 477
2007	179 830	165 549	8,5	5,3	3,0	34 003
2008	185 670	166 035	3,2	0,3	2,9	34 944
2009*	172 518	152 164	-7,1	-8,4	1,4	32 313
2010*	179 721	157 842	4,2	3,7	0,4	33 509
2011*	191 571	162 348	6,6	2,9	3,6	35 559

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvikkeiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja talustilastoja ja eräitä erityistilastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Pääomakantalaskelmissa kuvataan kansantalouden tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävää kiinteää pääomavarantoa, fyysistä poistumaa sekä arvon vähenemistä eli pääoman kulumista. Pääomakantalaskelmien tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon mm. kiinteän pääoman kulumisen estimaatteina sekä tuottavuuslaskelmissa. Kiinteän pääoman varanto on keskeinen lähtökohta kansanvarallisuuden määrittämisessä.

1.4

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Neuvoston asetus 25-06-1996: ESA95 Regulation: Council Regulation 2223/96. Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 1993. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Pääomakantatiedot pohjautuvat kansantalouden tilinpidon kiinteän pääoman bruttomuodostustietoihin (investointeihin). Pääomakanta estimoidaan investointi-kertymämenetelmään perustuvalla laskentamallilla. Kertymämenetelmässä käytetään pitkiä investointisarjoja, hintaindeksejä sekä oletuksia

pääomatarvojen eloonjäämis-/kuolleisuusfunktion muodosta ja keskimääräisistä käyttöistä. Investointikertymämenetelmää täydennetään kyselyillä ja hallinnollisilla aineistoilla.

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käypiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa on siirrytty viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen. Indeksikaava säilyy kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia. Tilinpidon tarkkuutta ja osuvuutta seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkolisessä kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

Investointikertymämenetelmän tuottamia pääomakantatietoja verrataan Tilastokeskuksen kyselyihin ja muihin hallinnollisiin aineistoihin. Myös investointikertymämenetelmän elinikäoletuksia verrataan kyselyihin.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositalinpidon ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien ennakkotiedot.

Vuositalinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylinpidon tilien osalta ja noin 90 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs lopullinen versio, vuoden t+2 joulukuussa. Neljäs versio sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2011 kansantalouden tilinpidon eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Maaliskuu 2012
2	Heinäkuu 2012
3	Tammikuu 2013
4	Joulukuu 2013

Kun kansantalouden tilinpidon eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä ovat neljännesvuositilinpidon lähdeaineisto sekä esimerkiksi kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpitosiedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esimerkiksi teollisuuden ja joidenkin muiden toimialojen rakennetilastotiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot sekä yritys- ja toimipaikkarekisteri, eri toimialojen rakennetilastot ja teollisuuden tuotetilasto.

Neljättä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidon.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidon luvut julkaistaan toimiala- ja sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto), heinäkuussa t+1 ja tammikuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esimerkiksi laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Seuraava aikasarjatarjonta tehdään vuonna 2014.

Kiinteähintaiset sarjat lasketaan käyttäen edellistä vuotta perusvuotena ja ketjuttamalla sarjat viitevuoden hintaisiksi.

Pääomakantatiedot päivitetään kaksi kertaa vuodessa, tammi- ja heinäkuussa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Tilastotietokannat sisältävät yksityiskohtaisimman aineiston. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Taulukot -julkaisu ilmestyy vuosittain painettuna. Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika -aikasarjatietokannasta. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistavaksi Eurostatin sekä OECD:n tietokannoissa.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat ESA95 ja SNA93 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. Eurostatin verkkosivuilla:

<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/nfaccount/info/data/index.htm#section1>

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy **Suomen laskentamenetelmän kuvaus:**

http://tilastokeskus.fi/til/vtp/2007/vtp_2007_2009-01-31_men_498.html. Muita metatietoja ovat esim.

Tilastokeskuksen käsitteetietokannan tiedot sekä toimiala- ja sektoriluokitukset: [Tilastokeskus - tietoa tilastoista](#).

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositasolla alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna.

Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Lisätietoja

Olli Savela 09 1734 3316

Aila Heinonen 09 1734 3338

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

skt.95@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kansantalouden tilinpitosi, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-8881 (pdf)